

Angleška bralna značka v 4. razredu

English Reading Badge in 4th Grade

Pina Hu

Izvleček

Namen članka je predstaviti način implementacije angleške bralne značke v redni pouk 4. razreda osnovne šole. Članek opisuje proces obravnave knjig predpisanih za bralno značko in didaktične metode, ki spodbujajo učence začetnike tudi v nadaljnje branje in učenje tujega jezika. Predstavljene so metode, ki so se v praksi izkazale za učinkovite. V članku je opisan primer dobrega sodelovanja predmetnega učitelja s knjižnico.

Ključne besede

angleščina, bralna značka, metoda, pouk, motivacija, slovar, šolska knjižnica

UDK 028.5:811.111:373.3

Keywords

English, reading badge, method, lessons, motivation, dictionary, school library

Abstract

The purpose of this article is to present a way of incorporating the English reading badge into regular lessons of the 4th grade of primary school. The article describes the process of discussing the books recommended for the reading badge, and the didactic methods that encourage novice learners to continue reading and learning a foreign language. It presents the methods that have proved to be efficient in practice. The article describes an example of good collaboration between the subject teacher and library.

UVOD

Na naši šoli se šele zadnji dve šolski leti učenci srečujejo z angleščino kot tujim jezikom že v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju – nekateri v 1. razredu kot neobveznim izbirnim predmetom in nato z angleščino kot obveznim delom pouka v 2. ter letos (l. 2017/18) prvič tudi v 3. razredu.

Mladi bralci se oblikujejo že z branjem slikanic in tako je tudi z branjem knjig v angleškem jeziku. Branje postane s tem del učnega procesa – zavedno in nezavedno.

V nadaljevanju bom opisala angleško bralno značko v 4. razredu, kako se z učenci tega lotimo ter povežemo s šolsko knjižnico.

BRANJE KOT DEL UČENJA TUJEGA JEZIKA

Po standardih znanja v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju, zapisanih v učnem načrtu (2016), se pri učenju tujega jezika angleščine že začenjajo razvijati osnovne bralne veščine in preproste učne strategije. Pred tem učenci bolj ali manj prepoznavajo posamezne besede ali zelo kratka besedila ob nebesedni podpori.

Začetno učenje branja v angleščini se začne, ko usvojijo nekaj temeljnega znanja tujega jezika, saj jim to omogoči tudi osnovno razumevanje prebranega (Ur, 2006). Učenci se učijo branja posameznih besed ali besednih zvez, preprostih enostavnih povedi, največkrat vse to v povezavi z njihovim vsakdanjim življenjem. Branje knjig za angleško bralno značko predstavlja nekakšno nadgradnjo teh osnovnih struktur, saj besedišče ni več nujno povezano z njihovo neposredno okolico.

BRALNA ZNAČKA

Učenci so ob začetku šolskega leta seznanjeni, da je del pouka angleščine tudi angleška bralna značka. Največkrat se ustrašijo, saj je to za njih prvo leto učenja in si ne predstavljajo, kako natančno to poteka. Zato jih moramo najprej seznaniti s tem, da bo potekalo tekmovanje iz angleške bralne značke v drugem ocenjevalnem obdobju, in nato spodbuditi ter sistematično opismenjevati, da ne bi izgubili motivacije že na začetku (Skela, Sešek, Dagarin Fojkar, 2009).

Pri pouku angleščine najprej spoznajo angleško abecedo in se spoznavajo z izgovarjavo in prepoznavo besed, nato šele z branjem in zapisovanjem. Po nekaj mesecih usvojijo že toliko besed, da jih lahko začnemo usmerjati v branje knjig z osnovnim besediščem v angleškem jeziku. Po dogovoru s šolskim knjižničarjem jih pripeljemo na uro pouka v knjižnico, kjer se podrobneje seznanijo z aktualnim naborem knjig za angleško bralno značko, posebno postavitvijo in izposajo. Uro obogatimo s spoznavanjem dvojezičnih slovarjev. Nato prebirajo knjige v parih ali manjših skupinah, nekateri pa si jih odnesejo tudi domov in jih

prebirajo v družinskem krogu. Po dogovoru s knjižničarjem so izvodi knjig za bralno značko vedno na voljo za izposajo na dom, en komplet pa ostane kot čitalniško gradivo. V knjižnici si lahko izposodijo tudi slovar in tako samostojno vstopajo v svet angleških besed.

SAMOSTOJNO RAZISKOVANJE

Prve mesece spoznavanja angleščine učenci radi samostojno raziskujejo svet angleščine. En način je prek knjig – v razredu je vedno nekaj knjig v tujem jeziku, v katere se zapodijo med odmori ali med poukom, če svoje delo končajo prej. V knjižnici pa jih knjižničar usmeri k posebnim policam, kjer najdejo knjige v angleščini, razporejene po nivoju znanja oz. po razredih.

Knjige so mamljive, saj v njih nastopajo prikupni junaki iz popularnih filmov ali risank (npr. »Bambi«), junaki pravljic, ki jih poznajo iz zgodb v slovenskem jeziku (»Snow White«), lahko pa so to knjižice, v katerih učenci medpredmetno povezujejo snov (»Awake at night« – knjiga o nočnih pticah). V vsakem primeru knjige spodbujajo branje, učenje in celo zabavo, zato učenci radi posegajo po njih.

V zadnjem času so izšli za nekatere knjige tudi avdioposnetki (npr. pri založbi Pearson), ki učencem olajšajo samostojno branje knjige doma, saj se s pomočjo posnetka lahko učijo pravilne izgovarjave in intonacije. Dodatna gradiva nagovarjajo različne učne kanale

Sliki 2 in 3: Na levi fotografiji so police s knjigami v angleškem jeziku, na desni pa so posebne police, kjer se nahajajo aktualni nabor knjig za angleško bralno značko (Foto: Pina Hu)

(Widlok, 2015), s tem pa se učenje jezika izboljšuje in nadgrajuje. Bolj je učenje celostno, več kanalov je nagovorjenih, lažje in boljše je pomnjenje, večja je tudi motivacija.

AKTIVNOSTI PRI POUKU, POVEZANE Z BRALNO ZNAČKO

Pred tekmovanjem za bralno značko je učence večkrat treba opozoriti, da knjige preberejo sami. Nato pa je branje knjig vključeno v pouk in vsaj dve zaporedni šolski uri učitelj nameni pripravam na tekmovanje.

Pred začetkom učenci v okviru pouka pridejo v knjižnico, kjer knjižničar pokaže seznam (urejen po razredih in barvi) ter aktualno zbirko knjig za tekoče šolsko leto ter spomni na police, kjer so preostale knjige v angleškem jeziku. Pred delom po skupinah razred kot celota poslušaja posnetek ali pa knjigo prebere učitelj. Ob tej aktivnosti pripravimo igro »Bingo«, da učenci bolj pozorno poslušajo in so tudi med poslušanjem aktivni. V tabelo (npr. 3x3) vpišemo besede, ki se pojavijo v zgodbi. Vmes so seveda tudi tiste, ki se ne. Samo dva ali trije učenci dobijo tabelo z vsemi besedami, ki se pojavijo. Med poslušanjem učenci črtajo besede v tabeli, kdor prečrta vse, zavpije »Bingo«. Praktično je tabele natisniti na barvni papir in si zapomniti, barvo papirja,

na katerem je zmagovalna tabela, saj je tako preverljivost pravilnosti hitrejša. Nato učence razdelimo po skupinah tako, da so skupine heterogene. Vsaka skupina dobi komplet, v katerem so knjiga, slovar in delovni listi z različnimi aktivnostmi, ki preverjajo njihovo bralno razumevanje in tudi poznavanje novega besedišča. Nekaj aktivnosti je včasih navedenih na koncu knjig ali v paketu za učitelje, ki ga ponudi založba. Spodaj so navedeni primeri aktivnosti, ki jih učenci lahko izvedejo med skupinskim delom:

- Slikovni slovar:** skupina izbere pet besed, ki so se jih naučili v knjigi, in jih ilustrira, pomaga si s slovarjem.
- Poišči v knjigi:** 1) učenci dobijo slovenske izraze in poiščejo ustrezne prevode v besedilu; 2) učenci dobijo poved, v kateri več besed manjka – manjkajoče besede poiščejo v knjigi.
- Glavni junaki:** učenci poimenujejo glavne junake zgodbe – 1) na delovnem listu so sličice in učenci pod njih zapišejo imena junakov; 2) lahko jih samo izpišejo; 3) učitelj premeče črke junaka, učenci črke pravilno razvrstijo; 4) učenci imena vpišejo v križanko.
- Vprašanja:** kratka in enostavna vprašanja, na katera učenci odgovorijo samo z da/ne.

Slika 4: Učenci 4. razreda med reševanjem nalog angleške bralne značke (Foto: Pina Hu)

e) Igra »ZAP IT!«: igra, pri kateri so na lesenih paličkah napisane slovenske besede ali vprašanja (v tem primeru najbolje iz vseh knjig). Vse paličke so v posodi. Učenec, ki je na vrsti, potegne paličko, če pravilno prevede besedo/odgovori na vprašanje, paličko obdrži, sicer jo vrne v posodo. Med paličkami mora biti vsaj ena, na kateri piše »ZAP IT!« – če učenec potegne to paličko, morajo vsi soigralci vrniti svoje paličke v posodo, sam pa svoje obdrži. Zmaga igralec z največ paličkami. Igro je treba časovno omejiti.

Učenci prek teh aktivnosti ponavljajo in utrjujejo besede, ki so jih spoznali med samostojnim prebiranjem zgodb. Tudi v primeru, ko se učenci prvič srečajo z zgodbo in besedo ob poslušanju v šoli, je učinek skupinskega dela boljši, kot če bi se ukvarjali z aktivnostjo branja individualno.

KAJ S KNJIGAMI PO ZAKLJUČKU BRALNE ZNAČKE?

Tekmovanje, ki se ga učenci udeležijo, organizira določena založba, kar seveda pomeni, da

je tudi tržno usmerjeno. Vsako leto je vsaj ena knjiga od treh nova, kar pomeni dokup novih, stare pa tako ostajajo v knjižnici. Prvi meseci poučevanja angleščine so lahko izziv, saj imajo nekateri učenci več predznanja kot drugi. Zato so knjige idealen pripomoček za diferenciacijo znotraj razreda. Knjige, ki niso več na seznamu za bralno značko, se tako vključi v pouk, da jo učenci, ki predčasno zaključijo z aktivnostjo pri pouku ali pa si želijo dodatnega dela doma, preberejo in o prebranem izdelajo krajše poročilo ali rešijo vnaprej pripravljene naloge. Ob posebnih priložnostih in v dogovoru s knjižničarjem učenci pripravijo razstave starejših knjig (na skupno temo ali avtorja) ter tako preostale motivirajo za branje. Nekajkrat so v sodelovanju s knjižničarjem pripravili celo angleško uganko meseca.

SKLEP

S prispevkom sem želela predstaviti načine, ki jih uporabljam pri vključevanju knjig za bralno značko v redni pouk na začetku spoznavanja tujega jezika, v tem primeru angleščine. Vse aktivnosti sem že večkrat uporabila pri

pouku in so pri učencih zelo dobro sprejete, predvsem pa učence spodbujajo pri opismenjevanju, širjenju besedišča in spoznavanju nove kulture. Uporaba knjig tudi kasneje je nujna. Metode, ki sem jih predstavila, lahko uporabimo tudi pri poučevanju drugih tujih

jezikov ali pa prilagodimo in uporabimo pri katerem koli predmetu. Zelo pomembno je dobro sodelovanje s knjižničarjem, saj učenci v prostem času in zunaj pouka obiskujejo knjižnico ter si izposojajo angleške knjige in slovarje. ●

Viri

- Program osnovna šola. Angleščina. Učni načrt* (2013). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 14. 8. 2017 s spletne strani: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_TJ_2_in_3._razred_OS.pdf.
- Program osnovna šola. Tuji jezik v 2. in 3. razredu. Učni načrt* (2016). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 14. 8. 2017 s spletne strani: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_anglescina.pdf.
- Reading and young learners*. Pridobljeno 14. 8. 2017 s spletne strani: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/reading-young-learners>.
- Učenje in poučevanje dodatnih jezikov v otroštvu* (2009). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Ur, P. (2006). *A course in language teaching: practice and theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Widlok, B. *Literarna besedila pri pouku. Branje za zabavo – in to pri pouku nemščine kot tujega jezika?* (2015). Goethe-Institut e. V., Redaktion Magazin Sprache. Pridobljeno 14. 8. 2017 s spletne strani: <https://www.goethe.de/ins/si/sl/spr/mag/20492952.html>.
- Whole system learning principles*. Pridobljeno 14. 8. 2017 s spletne strani: <http://whole-system.com/discovery-learning/discovery-learning-principles.shtml>.

PINA HU, prof. angleščine in nemščine, učiteljica angleščine in nemščine na Osnovni šoli Prule v Ljubljani
Naslov: OŠ Prule, Prule 13, 1000 Ljubljana
E-naslov: pinna.hu@gmail.com